

Nyári tárlat Szegeden

Örömteljes, hogy az ünnepi hetek rendezvénysorozatában már hét évvel ezelőtt — először 1960-ban — helyet kapott a képzőművészet is.

A nyári tárlat szükségesége sohasem volt kérdéses. A kiállítás jellegét illetően már különböző vélemények merültek fel. A vita akörül mozdított, helyi jellegű legyen-e a kiállítás vagy adjon általános képet az ország művészeti életéről. Végül is a két koncepció — véleményem szerint szerencsésen — összebékült és ma részt vesznek a kiállításon a Dél-Alföldön élő képzőművészek és a fővárosból is azok a művészek, akik közösséget vállalnak a rendezők törekvéseivel.

A néhány év előtti átmeneti színvonalasokkenés idején olyan elképzelés is felmerült, hogy talán helyesebb lenne egy-egy nagy magyar klasszikus múzeumi anyagának bemutatása az ünnepi hetek idején. Szerencsére a következő évek színvonalemelkedése, gazdagodása ennek a javaslatnak az erejét teljesen elvette. Nyilvánvaló, hogy az élő művészet bemutatása *sokkal érdekesebb, változatosabb*, mint lezárt életmű múzeumi anyagának bemutatása.

A koncepcióval tehát, melynek alapján a Szegedi Nyári Tárlat megrendezésre kerül, egyet kell érteni, még akkor is, ha igaz, hogy a kiállítás sajátos karaktere még nem alakult ki, a vizuális kultúra területén csak akkor tudunk előre lépni, ha szavak ismétlése helyett elsősorban kiállításokat rendezünk — mondotta *Somogyi József* Kossuth-díjas szobrászművész megnyitó szavaiban. E kiállításon több mint tízezer ember találkozik túlnyomórészt kvalitatív művekkel. Ez már önmagában megadja a kiállítás izlésformáló súlyát és művészi örömet nyújtó szerepét. Emellett a kiállításokon mindig akad néhány olyan munka, amely az egész magyar művészeti életet gazdagítja. És mindez nem is kevés.

A kiállítás szélesebb ívét az is fokozta, hogy ez évben — szerencsésen — a *Piata-telek Stúdiójának* tagjai a korábbi nagyobb számban kaptak meghívást és vesznek részt a tárlaton.

A kiállítás anyagát műfajonként vizsgálva: a legmagasabb színvonalat a *grafikai művek* képviselik. A plasztikai anyag viszont számszerűen sem nagy és erejében sem éri el a korábbi évek szintjét. A festményanyag jelentős számban tartalmaz kvalitatív műveket, de a szegedi művészek kiállított anyagán érzik, hogy ez évben erjük — érthetően — a Magyar Nemzeti Galériában augusztus 12-én megrendezésre kerülő reprezentatív kiállításra koncentráltak.

A szobor-anyag két év előtti rendkívüli gazdagságot minisztériumi vásárlásokból származó alkotások beiktatása eredményezte, amit meg lehetett csinálni egy alkalommal — kérdés, hogy helyes volt-e —, de nyilvánvalóan nem lehet állandó jelleggel fenntartani. Emellett a részvételi kifizés nemes anyagra korlátozta a beküldhető műveket. Ennek megvan az anyag nemesség szempontjából az indokoltsága, ugyanakkor azonban *szűkítő jellegű* is. Nyilvánvalóan le kellett mondani olyan érdekes művekről, esetleg éppen újabb kísérletekről, amelyeknek nemes anyagban való kivitelezésére anyagi lehetősége vagy a kiérleltetés fokát illetően elhatározottsága még nem volt az alkotónak. Véleményem szerint ezek *gazdagították volna* a plasztikai anyagot, annál inkább, mert a terakottának sajátos, önálló íze, érdekessége van, függetlenül attól, hogy csak agyagból készült.

A kiállítás grafikai anyagának magas színvonaláról említést tettem. Néhány kiállító nevének említése a művészeti élet figyelemmel kísérése számára nyomban bizonyítással is szolgál.

Csohány Kálmán, Czínke Ferenc, Gacs Gábor, Kajári Gyula, Würtz Adám neve fémjelzi az anyagot. Mindenekelőtt Würtz Adám díjazott *Shakespeare: Romeo és Júlia* sorozatáról kell szólnunk. A rajzok és az írás sajátos együttműködésben élnek. A rajzok modernnek, az írás viszont archaikus ízt ad a lapoknak, de a kettő együtt nagyonis egyenlő Würtz Adám-í és egyben mégis Shakespeare-í.

Csohány Kálmán és Czínke Ferenc népi ihletésű műveket mutatnak be a tárlaton, és mégis ezen a közös talajon is mennyire sajátosan más a két alkotó művésze. Csohány Kálmán a népdal egyszerűségében, tisztaságában áll előtűnk lapjaival. Czínke Ferenc színes karcaival viszont a népi díszítőművészet világára, éppen a fafaragások bő ékítményeire emlékeztetően hatnak reánk. Gacs Gábor összetettebb világa emlékképe grafikai megjelenítésével érdemel figyelmet. Kajári Gyula ereje, dinamizmusa, feszültsége ez alkalommal is a töle megszokott magas szintű rajzokban nyújt élményt.

Melléjük a tehetséges grafikusok egész sora csatlakozik és éri el nem egy alkotásban ugyanazt a szintet. Ki kell emelnünk az anyagból *Gácsi Mihály* humorral teli, könnyedén formált *Zene* képeit, *Lóránt János* illusztrációit, *Ravasz Erzsébet* kedves, subtilis mesevilágát, *Vinkler László* architektúrái elemekkel megoldott *Alsóvárosi requiemjét*, *Kopasz Márta* sajátos, egyéni *Szent György-ét*, továbbá *Benkő Katalin* szenvedélyes, drámai vietnami lapjait.

A festményanyag a mai magyar pikúra különböző törekvéseinek viszonylag bő áttekintését nyújtja. A legkellemetlenebb számomra nem egyes művek kevésbé kvalitatív volta, hanem az a *Braque-utánpótlás csendélet-dömping* volt, ami országos kiállításon, úgy látszik, egyelőre elkerülhetetlen. A zsűri beveszi ezeket a műveket, mert megkomponáltak, színben is megoldottak, csak éppen azonos, Tiszát rekesztő tömegüknek fogva *egyre unalmasabbakká válnak* kiállításainkon a művészetkedvelő közönség számára, s reméljük, egyszer majd a zsűri számára is.

A festői törekvések különbözőségét a három díjazott művész alkotása is nyomban világossá teszi. *Magos Gyula* az alföldi festészet hagyományaira épülő erőteljes, dinamikus, a kékre és a feketékre épített, grafikai fogalmazású művel és *Somos Miklós* összetettebb, intellektuális szemléletű, festésének finom árnyaltságát és lírizmusát az anyag színképeinek két karakterisztikus részére.

Ezt bővíti *Erdélyi Mihály* kedves, gyermeki mese és játékvilága, mely tulajdonképpen sehova sem sorolható, annyira egyéni. A nyári tárlat díja számára már régóta esedékes és megérdemelt, még akkor is, ha a mostani tárlaton kiállított művei nem képviselik oevurje legjavát. Kiállított műveiből a *Marostorkolat* és a *Tyúkok* csillogtatják festészetét sajátos erényeit.

Szalay Ferenc Nyár-ja színeinek merészségével, *B. F. portréja* pedig mélységével, *Buda Ferenc* költészetének lényegét kifejező szimbolizmusával új örömet számunkra. Az alföldi táj egyensúlyozott nyugalmát és részletgazdagságát *Kurucz D. István* két művén át érezzük, Tájon túli tartalmat fejez ki sikeresen *Lóránt János* jól komponált, egy színre hangolt műveiben. *Csizmadia József Veszprémi tája* és *Sárga ház-a*, éppen ellentétesen, a színek egymáshoz való élnétségére épül. *Irácsik József Akácfa* és *Szürke ház-a* tiszta, világos szerkezetével nyugalmas és bensőséges. *Kozta Rozália* portréi meleg embersé-

géről vallanak. *Vecsesi Sándor Kendő lány-a* rendkívül finom koloritjával és kifejező rajzával érdemel figyelmet. *Stefánny Edít* zománcái ötletteliek és dekoratívak. *Frank Frigyes* könyvnyedén festett *Ónarc képe* őszinte, egyéni vallomás. *Kokas Ignác Lear király-a*, maszk szerű megoldása ellenére — vagy éppen ezért — szuggesztív erejű. *V. Bazsonyi Arany* munkái közül a *Fekete templom* lírai rendjével, és színeinek mélységével válik emlékeztetéssé.

A szegediek közül *Dér István* további egyszerűsítés, summázottság felé halad. Most kiállított művei közül a *Kecske* tartjuk sikeresebbnek. *Zombori István* feszültséget teremtő ereje a *Csendélet* meleg barnájában és tárgyai monumentális formájában érvényesült. Az *Alvó-ban* útkeresésének egyik állomását érezzük. A szegedi festők idősebb generációjából *Dorogi Imre* színességével, *Vlasics Károly* pedig, éppen ellenkezőleg, színeinek fáradt, fátalmas hatásával beszél szűkebb környezetéről.

A plasztikai anyagból *Fekete János* mértéktertőán díszített, világos, jól tagolt megoldású *Disztál-ját* és sima felületekből, összefogottan komponált *Ózét*, továbbá *Mészáros Mihály Anya gyermekével-jének* kifejező erejét, *Simon Ferenc Stel-lánjának* érzélgősségét, *Alvó-ban* útkeresésének egyik állomását érezzük. A szegedi festők idősebb generációjából *Dorogi Imre* színességével, *Vlasics Károly* pedig, éppen ellenkezőleg, színeinek fáradt, fátalmas hatásával beszél szűkebb környezetéről.

DÖMÖTÖR JÁNOS

Orgonahangverseny a Dómban

Kívül a Cigánybáró jellemző próbjája; aprólékos műgondtal, sok-sok ötlettel, fantáziával szimpadkakészre óhajítás, előkészület — belül, a templom hatalmas csendjében koncert, a megvalósulás, a kész. A szegedi fesztivál Dóm téri metamorfózis ez: a játékok immár hagyományos kiegészítő és kísérő műsoraként Európá-híru orgonánk is szerepet vállal és kap mindabból, amit szegedi szabadtérnek neveznek. Igaz, kívül még beszűrődik a színpad, de hát ezen tényleg lehet majd segíteni.

Hétfő este orgonahangverseny-sorozat kezdődött a Dómban. Előnyösen ismert hazai előadóművész, *Margittay Sándor* koncertje nyitotta a sort, s a műsorköz-lőtől mindjárt megtudtuk, *Victor Lucas* és *Peskó György* estje követi majd. *Rangos gárda*; a filharmonia figyelemre méltóan teremt meg a folytonosságot a tavasszal bezárult, ősszel újra induló hangversenyvaddal. *Margittay Sándor* dicséretétül a hangszer főlényes ismerete és kezelése mellett mindenekelőtt azt kell elmondani, hogy tisztában

Új Moszkvics a forradalom évfordulójára

Az a gyár, mely most a Moszkvics személygépkocsikat gyártja, 1930-ban épült fel. Kezdetben csak összeszereléssel foglalkozott. A Szovjetunió első ötéves terve nyomán rendezkedett be az önálló gyártásra.

A huszonhét éves üzemben május 20-án készült el az egymilliomodik Moszkvics. Testvérei ma már 75 országban futnak, és öregbítik a szovjet autópár hírét.

A gyárat a következő években kb. háromszorosára bővítik. Az építési munkák már megindultak, és a tervek szerint 1970-ben az évi termelés az új üzemrészek bekapcsolásával eléri a százötvenezeret, 1978-ban pedig a háromszázszázötöt.

Az új üzemrészekben maximálisan automatizálják a gyártást, a karosszéria sajtólasától a szerelésig minden műveletet elektronikusan kibernetikai rendszerek irányítanak majd. A jelenlegi gyárrészekben ekkor már csak a futóműveket gyártják.

A Moszkvics-gyár fejlesztési gárdája jelenleg nagy munkában van. Egy új modellel, a Moszkvics 412-en

dolgozik. A már futó próbakocsi még nem végleges, sőt, a gyárból kiszivárgott hírek szerint a karosszérián nagyon is szembetűnő változások lesznek. A négy lámpát más hűtőrácsba foglalják, s a hátsó, eddig függőleges elhelyezésű lámpák vízszintesnek fekszenek. A karosszéria alul krómozott díszleccet kap.

Jelentős változásokon esik át a kocsis belső tere is. A műszerfalat a legkényesebbígyé nyek szerint alakítják ki, s a sebességváltókar a kormány mellől a két ülés közé, a padlóra kerül. A fokozott kényelmet újszerű karfák, fogantyúk és fotel-szerű mélyített ülések szolgálják. A 412-es típust már gyárilag felszerelik biztonsági övekkel is.

Az 1500 köbcentiméteres, felülselepeelt motor 70-75 SAE lóerejét újfajta erőátviteli rendszer továbbítja a két hátsó kerékhez, az elsőkhöz pedig tárcsaféket terveztek. A kocsis végsebessége 140, tartós utazási sebessége 120 kilométer lesz.

A Moszkvics-gyáriak szerint a nullszéria a Szovjetunió 50 éves jubileumának fő ünnepségére készül el.

A parancsnok búcsúztatása

A városi pártbizottság épületében búcsúztak tegnap a szegedi Gera Sándor munkásör-zászlóalj tisztkarának tagjai és az alegségek parancsnokai *Kelemen Sándortól*, hosszas betegség miatt nyugállományba vonuló volt parancsnokuktól. Az ünnepségen részt vett *Rózsa István*, a Csongrád megyei pártbizottság titkára, *Perjesi László*, a szegedi városi pártbizottság első titkára, *Sipos Géza*, a városi pártbizottság titkára és *Mákos István*, a megyei pártbizottság tagja, a munkásör-ség megyei parancsnoka is.

Perjesi László a megyei és a városi párt-végrehajtó bizottság nevében, *Mákos István* pedig a munkásör-ség megyei parancsnoksága nevében fejezte ki elismerését *Kelemen Sándornak* a munkásör-ség megalakulása óta kifejtett munkájáért. *Kelemen Sándor* meghatott szakkal köszönte meg a zászlóalj tisztkarának és rajtuk keresztül az egység személyi állományának az áldozatkész együttműködést és a feladatok végrehajtásához nyújtott segítséget.

Barátság-tábor

Magyar-szovjet barátság-tábor nyílik augusztus 23-án Balatonföldváron. A népszerű üdülőhelyen a Nagy Októberi Szocialista Forradalom közélgi 50. évfordulójának jegyében hatvan magyar és hatvan szovjet ifjúkommunistát lát vendégül két hétre a KISZ Központi Bizottsága. A közös táborozás — csak úgy mint a Nagy Otóberi Szocialista Forradalom 50. évfordulóját megelőző hetek, hónapok számos ifjúsági rendezvénye — a szovjet és a magyar fiatalok barátságának erősítését szolgálja. A program összeállításakor arra törekedtek, hogy a résztvevők még sokoldalúbb képzetkapjanak a Szovjetunió és hazánk, valamint a Komszomol és a KISZ tevékenységének mai eredményeiről.

Elpusztult tölgyes

A károk felmérése során újabb tételek kerültek a Baranyai sűjtő nyári viharok „számlájára”. A mecseri erdőgazdaság területén 10 000 —12 000 köbméternyi, többségében értékes tölgyfa pusztult el. A legnagyobb veszteség, a sellyei erdőgazdaságban történt: Várad határában elpusztult hazánk legszebb tölgyerdeje. A 110 esztendősz szlavontölgyes védett erdő volt.

Halálos fürdőzés a Tiszán

A Tisza-Maros torkolatánál a vízből kibukkant a homokpadka, s mind többen beljebb merészkedtek a szélséges folyóba. A Maros nagy eséssel rohan a Tiszába, s ez okozza, hogy a torkolatnál állandóan örvénylik, hullámzik a víz. Ez a jelenleg csalta be *Mucsi István* 14 éves, Szeged, Radnóti Miklós utca 28. szám alatti lakosát és öccsét a Maros örvényébe. A két gyermek alól a rohanó folyó kivitte a gumimatracot és elmerültek. Segítségükre siettek *Szépjalusi Péter* és *Dunai József*, Szeged, Mikszáth Kálmán utca 26., illetve 24. szám alatti lakosok, s a kisebbik *Mucsi* gyereket kimentették, *Mucsi István* azonban elsodorták a hullámok.

Nem tudott úszni *Strankó* Ilona 17 éves, Szeged, Kallai fásor 27. szám alatti lakos, az újszegedi kendergyár

dolgozója sem, hasonlóképpen munkatársa, *Juhász* Magdolna, mégis bemezserkedett a Bertalan szobor fölé a Tiszába. Egy gödörbe lépve mindketten fuldokolni kezdtek, de *Juhász* Magdolnát kimentette *Faragó László*, a Radnóti Miklós Gimnázium II. osztályos tanulója, Szeged, Tiszavirág utca 22. szám alatti lakos. *Strankó* Ilonát már nem tudta megmenteni, az örvénylő víz elsodorta.

Alkalmi rakodókat

naponta foglalkoztatunk a nap különböző szakáiban, jó kereseti lehetőséggel, a 10. sz. AKOV Tisza-pályaudvari kirendeltségén.

KÖZLÖNK VENDÉGEINKKEL, HOGY A Jégkunyhó Eszpresszót átalakítás után megnyitottuk

Nyitva: 8-tól 04 óráig. Hangulatos zene. Énekel: FARKAS EDIT. CSM. VENDEGLÁTÓ VALLALAT. X. S. 84 993

Kapuzárás a barack- és borkiállításán

Ma zárja kapuit a szegedi ünnepnek egyik hagyományos rendezvénye, az országos őszibarack- és borkiállítás. A Horváth Mihály utcai pavilonon tegnap estig több mint 4 ezer hazai és külföldi turista kereste fel, s a vendégkönyv tanúsága szerint emlékeztet élményt jelentett az ízlésesen és tanulmányosan rendezett kiállítás.

Német, francia, román, orosz nyelvű bejegyzések láthatók a vendégkönyvben; példázva, hogy a szegedi táj jó híret Bécsbe, Drezdába, Lipcsébe, Bukarestbe és más külföldi, illetve hazai városokba elvitték a látogatók. Tegnap megtekintette a bar-

rack és bor szegedi bemutatóját dr. Kozma Pál, a budapesti Kertészeti és Szőlészeti Főiskola rektora, aki a táj üzenetét érezve e kiállításban, a vendégkönyvben megjegyezte: az itt látottak hűen tükrözik e táj gazdagságát.

A kiállítás zárása alkalmából ma délután 3 órakor a szegedi MTESZ (Széchenyi tér 3. szám) előadóteremben *Gubicza József* kertészeti mérnök. Az őszibarackosok telepítésének hazai problémáiról, utána dr. *Béretzk Péter* kandidátus, a neves ornitológus Madárvédelem — növényvédelem címmel tart előadást.